

Zienswijze Binnenklimaat Nederland

Internetconsultatie Wetsvoorstel doelmatige aanpak onderwijshuisvesting

Binnenklimaat Nederland is de branchevereniging die ruim 90% van de markt van fabrikanten, leveranciers en dienstverleners op het gebied van binnenklimaattechnologie vertegenwoordigt. Een gezond binnenklimaat in het onderwijs is een speerpunt van de vereniging vanwege het maatschappelijk belang. Uit onderzoek van de Universiteit van Maastricht blijkt namelijk dat slechte luchtkwaliteit de cognitieve ontwikkeling van kinderen vertraagt. De gevolgen hiervan zijn fors: de effecten op leerprestaties lijken zelfs groter dan die door de coronasluitingen. De kans op een havo/vwo-advies is dertien procent lager als de CO₂-blootstelling in het semester vóór de eindtoets verdubbelt¹. Ook de coronapandemie heeft het belang van een gezond binnenklimaat aangetoond.

Dit wetsvoorstel en de zorgplicht voor het binnenklimaat zijn belangrijke stappen om dat in de praktijk te bevorderen. Daarbij zijn echter wel de volgende punten van belang:

1. Stel de juiste eisen aan het binnenklimaat in de vorm van een resultaatverplichting
2. Zorg voor een integrale aanpak bij verbouwing
3. Zorg dat scholen de middelen hebben om aan de eisen te voldoen

1. Stel de juiste eisen aan het binnenklimaat in de vorm van een resultaatverplichting

- Wij onderschrijven de keuze om de norm per AMvB nader in te kunnen vullen. Dat biedt de ruimte om een deze makkelijk aan te kunnen passen naar aankomende (Europese) regelgeving (zoals de EPBD) en/of nieuwe of veranderende inzichten. Het is echter van belang dat deze zorgplicht gelijktijdig met de wetgeving wordt uitgewerkt zodat deze inhoudelijk in samenhang kunnen worden behandeld.
- Een inspanningsverplichting en de aanwezigheid van beleid garandeert niet in de praktijk dat er een gezond binnenklimaat wordt gerealiseerd. Het zou daarom goed zijn om een resultaatsverplichting te overwegen.
- Een norm moet niet alleen zien op het moment van de bouw van een school, maar ten alle tijden gelden. Het verdient daarom aanbeveling om concrete prestatie-eisen in de vorm van een maximale CO₂-waarde van 1200 ppm voor bestaande bouw en 950 ppm voor nieuwbouw op te nemen in de zorgplicht (afhankelijk van de CO₂-waarde van de buitenlucht). Deze norm is ook opgenomen als “Klasse C” van het PvE Frisse scholen.
- De norm moet uitlegbaar, makkelijk en concreet zijn. Scholen moeten weten waar ze aan toe zijn. Ook hieraan voldoet het PvE frisse scholen, en dit instrument is ook al bekend onder scholen.

¹ <https://esb.nu/betere-ventilatie-helpt-om-leerprestaties-te-bevorderen/>

- Het zou goed zijn om in het kader van inclusief onderwijs te onderzoeken of specifieke groepen kinderen een hogere norm behoeven. Mensen met bestaande luchtwegaandoeningen en hart- en bloedvaten lopen bijvoorbeeld hogere risico's bij luchtverontreiniging².
- Een belangrijke voorwaarde voor een zorgplicht is technologie die de luchtkwaliteit daadwerkelijk monitort en registreert. Bij de SUViS-regeling is gekozen voor een lumpsumbekostiging voor CO₂-meters. Dat is een gemiste kans. Scholen zijn zelf aan zet geweest om een CO₂-meter aan te schaffen, zonder dat daar eisen aan zijn gesteld. Een gedegen systeem dat de CO₂-waarden, fijnstof en temperatuur automatisch in kaart brengt is ook onmisbaar bij structurele monitoring die de minister wil opzetten³. Om scholen te helpen heeft Binnenklimaat Nederland met het platform binnenklimaattechniek een register opgesteld voor functionele CO₂-meters die aan specifieke voorwaarden voldoen.⁴ Wij hopen hiermee een bijdrage te kunnen leveren, maar daarmee zijn we er nog niet.

Concrete suggesties:

Wijzig de inspanningsverplichting in een resultaatsverplichting: *"Het bevoegd gezag draagt zorg voor een gezond binnenklimaat voor leerlingen op school. Daartoe stelt het bevoegd gezag binnen 6 maanden na inwerkingtreding beleid voor een gezond klimaat vast en draagt zij zorg voor de uitvoering." ~~waarbij het bevoegd gezag in ieder geval beleid voor een gezond binnenklimaat voor leerlingen vaststelt en uitvoert.~~*

neem in de AMvB voor de zorgplicht het volgende zin op: *"een gezond binnenklimaat voldoet minimaal aan de eisen die zijn opgenomen in het Programma van Eisen frisse scholen "klasse C". Schoolbesturen zorgen voor continu en automatische monitoring en registratie van CO₂-waarden, fijnstof en temperatuur in ieder klaslokaal."*

2. Zorg voor een integrale aanpak bij verbouwing

- Het is van belang dat er bij de integraal huisvestingsplannen (IHP's) en meerjarige onderhoudsplannen (MJOP's) synergie is tussen een gezond binnenklimaat en duurzaamheid. Grootschalige renovaties die de levensduur van scholen met 25 jaar verlengen, zoals vastgelegd in de MJOP, veranderen de schil van het gebouw. Aangezien het binnenklimaat in veel verouderde scholen afhankelijk is van natuurlijke ventilatie via ramen, kieren, gaten en kanalen, kan het verduurzamen van scholen de natuurlijke luchtstromen stopzetten en leiden tot een ongezond binnenklimaat.

² <https://www.rivm.nl/ggd-richtlijn-medische-milieukunde-luchtkwaliteit-en-gezondheid/gezondheidseffecten-luchtverontreiniging/luchtkwaliteit-hooggevoelige-groepen>

³ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2023D16245&did=2023D16245

⁴ <https://www.binnenklimaattechniek.nl/register-co2-meters/>

- Bij een integrale aanpak kunnen moderne ventilatiesystemen met koude- of warmteterugwinningssystemen en/of CO₂-vraagsturing aanvullend op het isoleren van het schoolgebouw leiden tot een energiebesparing t.o.v. natuurlijke ventilatie.

Concrete suggestie: leg in de lagere regelgeving voor het integraal huisvestingsplannen (IHP's) en meerjarige onderhoudsplannen (MJOP's) vast: *“Schoolbesturen streven naar een integrale aanpak waarbij duurzaamheid, comfort en gezondheid samengaan en waarbij minimaal de eisen van het Programma van Eisen Frisse Scholen “klasse C” wordt behaald.”*

3. Zorg dat scholen de middelen hebben om aan de eisen te voldoen

- Wanneer een zorgplicht niet gepaard gaat met voldoende budgetten leidt dat tot zorgen bij schoolbesturen. Hoe moeten zij aan hun zorgplicht voldoen als er onvoldoende budgetten zijn voor het binnenklimaat? De SUVIS-middelen zijn uitgeput op het moment dat de wet van kracht gaat. Een zorgplicht in de vorm van een inspannings- of resultaatsverplichting zonder dat daar budgetten voor zijn leidt in de praktijk dan ook niet tot een gezond binnenklimaat.
- Het zou daarom goed zijn als er aanvullende budgetten worden vrijgemaakt om een deel van de achterstand weg te werken, bijvoorbeeld om mechanische ventilatie te installeren bij scholen die jonger zijn dan 40 jaar. Bij oudere gebouwen ligt een integrale aanpak meer voor de hand.
- De onderzoekers van het eerdergenoemde onderzoek van de Universiteit van Maastricht betogen dat met een investering van ruim €1.1 miljard een groot deel van de achterstand van het binnenklimaat op scholen kan oplossen. Deze investering valt volgens de onderzoekers in het niet bij de €5.8 miljard aan NPO-middelen die zijn ingezet om de corona-leerachterstand weg te werken, terwijl de effecten van de aanpak van het binnenklimaat groter zijn⁵. Wij onderschrijven dat en hopen dat het ministerie bereid is de aanbevelingen uit dit onderzoek in overweging te nemen.

Concrete suggestie: *Maak budgetten vrij vanuit de NPO-gelden met subsidie voor de aanleg van duurzame mechanische ventilatiesystemen bij gebouwen die jonger zijn dan 40 jaar. Stimuleer systemen die bijdragen aan een integrale benadering van duurzaamheid, comfort en gezondheid. Systemen met koude- of warmteterugwinning en/of met CO₂-vraagsturing. Maak ook budgetten vrij voor monitoringssystemen en verbindt dat aan duidelijke prestatievoorwaarden (automatische monitoring en functioneel systeem voor aflezing, CO₂- en fijnstof-, temperatuurmetingen, etc.).*

⁵ <https://www.maastrichtuniversity.nl/nl/nieuws/slechte-lucht-klaslokaal-heeft-aantoonbaar-effect-op-leerprestaties>